

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gegorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. I. An factum & confesso Procuratoris noceat Domino?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

QUÆSTIO I.

An factum & confessio Procuratoris noceat Domino?

Quod generaliter omne factum, consequenter & confessio, Procuratoris noceat Principali, vehementer suadet I. Regula Juris 72. in 6. ibi: *qui facit per alium, est perinde, ac si faciat per se ipsum*: ergo, quod Procurator, qui à Principali constitutus est ad litem, facit, generaliter ipse Dominus fecisse censetur. Manzius de *Procuratorib. n. 294.* Accedit II. argumentum à pari; quia per factum Procuratoris acquiritur emolumentum, nempe possessio, & quod inde provenire potest, dominium, vel usucapio. *l. 1. C. per quas pers. nobis acquir. §. Ex his itaque Inst. eod. Jul. Pac. cent. 2. legum conciliat. q. 35.* ergo & per factum Procuratoris nocetur & amittitur aliquid Domino. Id quod roboratur III. ex *l. 9. §. 8. ff. de reb. cred.* ubi dicitur, per Procuratorem acquiri conditionem crediti, seu certi ex mutuo, si nempe aliquis pro altero, tanquam Procurator, numeravit mutuum pecuniam. *l. 2. C. per quas pers. nob. acquir.* ergo etiam vice versa extinguitur actio Domini, ac in specie conditio certi ex mutuo, per factum Procuratoris, & sic nocetur Domino. Confirmatur, IV. Procurator per suam negligentiam, ut si post sententiam latam non appellavit intra decendum, nocet Domino, ut nec iste appellare permittatur. *per text. in*

l. 10. C. de Procurat. cur ergo non riter per factum noceat? præterea cum V. pugnet eadem ratio; fructus enim Procurator ad litem constitutus post eam contestatam fit litis dominus. *l. 22. C. eod.* ita, quidquid à Procuratore ad eam litem tractandam pertinet gestum fuerit, à Domino gestum esse censetur. Anton. Faber in *Cod. l. 2. tit. 6. def. 3. n. 2.* Adde VI. quod Procurator per suum factum profitur Domino: cur igitur non noceat? cui qui sentit commodum, sentire & damnum debeat. *per c. 55. de R. J. in* Atque hæc in ista intricata, ut vocat P. König, questione tantum momenti censeo, ut pro regula generali statui possit, factum Procuratoris, saltem post litem contestatam, nocere Domino. Manzius de *Procurat. n. 294.* in tantum saltem, ut sententia teneat contra Dominum lata, executioni dari possit, salvo inter regressu Domini adversus Procuratorem, & casu, quo iste non sit solvendo, restitutionis in integrum beneficio. Nihilominus tamen regula hæc patitur has notabiles fallentias. I. quando Procurator excedit fines mandati tunc enim agit nulliter, nec Dominum præjudicat. *l. 27. ff. l. si Procurator v. C. de Procurat.* Socin. *reg. 5. mandati fines diligenter custodiendi.* Tufches *litt. M. concl. 39. & 40.* ubi ponitur

imitationes quoque alias. Qui Tusch. concl. 39. cit. n. 16. notat ex Oldr. per mandatum ad lites non dari facultatem Procuratori, ut confiteatur aliquid in prejudicium Domini. Mascard. de Probat. concl. 369. Idem est, si Procurator expressè renuntiet instantiæ vel appellationi; quia hoc esset donare, quod requirit speciale mandatum. Maxvius p. 6. decis. 190. Tusch. litt. P. Concl. 844. n. 3. Aliud foret, si appellationem committat negligenter. l. 1. §. fin. ff. quando appell. fit. uti & per pactum iacuum, licet non possit per expressum. Tusch. lo. cit. n. 74.

Fallit II. si Procurator dolum committat, & per delictum faciat aliquid in prejudicium Domini ignorantis, vel reclamantis; sed in calu ignorantiae intellige, si Dominus aliunde non possit esse indemnus. Tuschus n. 9. no. Brunem, ad Cod. tit. de Procurat. l. 10. §. 4. qui ad l. 3. n. 4. idem asserunt de contumacia Procuratoris, ita ut noceat Domino in interesse & quoad valorem processûs. c. 1. ut lit. non cont. ff. de iur. iud. l. un. §. 2. ff. si quis p. d. dicitur, non noceat Domino in ordine ad poenam contumacia Procuratoris; cum in ordine ad poenam delictum & dolus solum ei, qui committit, nocere debeat. l. is, qui à debitore p. ff. que in fraud. Consonant l. 6. ff. de cond. indeb. §. l. 9. ff. de dol. mal. §. met. except. Socinus. Reg. Procuratoris 293. seq. Ferè sicut

Fallit III. ut ob Procuratoris factum Dominus non incidat in poenam. per l. 6. cit. & ibi Jason, Bald. 288. & ple-

nè Roman. cons. 247. Nec obstat, quòd aurigæ vel vectoris culpa, merces alienas, quas vehit, apud publicanum non profitentis & vectigal vel telonium declinantis noceat Domino mercium quoad poenam commissi, h. e. ut mercium dominium ipso iure amittat, translatum in fiscum. per l. 14. ff. de Publ. §. vectig. l. 43. ff. de Jure fisci, nimirum interveniente conditione ex lege ad persequendam rem commissam, seu actione commissi, quæ est actio in rem, seu rei vindicatio per ministerium Judicis. Quia, quamvis hoc concedatur cum Cancellario Schmid. Senicent. 2. controv. 23. n. 6. cum Sixtino de Regal. l. 2. c. 6. n. 165. Mindano l. 2. de mandat. c. 43. §. 5. Rosenthal de Feud. c. 5. concl. 41. litt. D. Klocken de vectigal. th. 89. & Brunem. ad. l. fin. n. 10. ff. de Publ. §. vectigal. tamen non est paritas in hoc cum Procuratore; nam si Dominus non deberet luere culpam aurigæ cadens in poenam commissi, facile foret per collisionem jura fisci intervertere in detrimentum publicæ utilitatis, & nunquam ferè locum haberet l. 14. §. l. 43. cit. cum rarò soleant ipsi domini res & merces vehere, sed alienâ uti operâ. Præterquam quòd etiam juxta hos DD. Domino reservetur regressus adversus aurigam, & si iste non sit solvendo, concedatur restitutio in integrum ex clausula illa generali, si qua mibi justa causa videbitur. Taceo, quòd quàm plurimi, etiam per aurigam perfidè non solventem vectigalia vel telonia Domino mercium non

noceri, doceant, imò communiter cum Bocero, Böer. Peregrino de Jure fisci lib. 6. tit. 5. n. 35. limit. 4. & Math. Stephani de jurisdict. lib. 2. p. 1. c. 1. memb. 1. n. 259.

Fallit IV. ut dolus, contumacia, aut negligentia Procuratoris non nocet Domino in iis, quæ casualiter incidunt, & non concernunt ipsum processum, vel negotium demandatum. König ad tit. de dolo & contum. n. 33. quia ad ejusmodi actus se non extendit mandatum, nisi nempe Dominus vel expressè (vel tacitè, quia scivit & non contradixit) ratum habuit factum Procuratoris. Licet noceat ejus factum Domino, si illud concernit ipsum processum, vel negotium demandatum; quia eatenus Procurator repræsentat personam Domini, & fictione juris habetur pro eadem persona. Et hoc probant superiùs adducta argumenta, atque ratio; cum aliàs nemo cum Procuratore litigaret, vel contraheret, König loc. cit. & n. 31. præced. ubi ex can. 29. caus. 2. q. 6. c. 2. de in integr. rest. & c. 21. de sent. & re jud. probat dolum, contumaciam, & negligentiam Procuratoris sæpe nocere Domino. Et n. 34. respondet ad l. 17. ff. de liberali causa, ubi palam insinuat, domino ignoranti non nocere culpam Procuratoris, etiam casu, quo is mandatum habuit ad talem actum, respondet, inquam, ibi vel non fuisse Procuratorem constitutum, sed nuntium merum, vel esse casum specialem exceptum, quando alicui tanquam Procuratori mandatur certa & determinata res emenda.

Jam ex his ad nostrum casum videtur dicendum, quòd factum, seu confessio Procuratoris de accepto matuo non nocuerit Principali, partim quia Procurator excessit limites mandati, ut patet ex fallentia prima: partim quia confessio fuit magni præjudicii, nempe in causa 1000. florenrum, quæ summa apud cives valde notabilis esse censetur; nam etiam contumacia Procuratoris in præjudicium magnum Domini non nocet Domino. per l. un. ff. si quis jus dicit partim quia Principalis fuit absens, & ignorans; nam Procurator per factum suum non potest causam Domini ignorantis deteriorem facere. l. 49. de Procurat. Manz. de Procurat. n. 2. Et secundum hæc fundamenta respondetur modò ad opposita. Ad procedit generaliter & in thesi, non verò, quando Procurator excedit limites mandati, quando agitur magna summa, quando Dominus ignorat factum Procuratoris, Ad II. & III. dictis duobus casibus commodum quidem accipit Dominus ex facto Procuratoris propter specialem Juris dispositionem, non verò in aliis & generalibus quia in l. 1. C. per quas pers. nob. acquiritur aliud acquiri Domino per Procuratorem, quam possessionem, & quæ ex ea sequi potest, usucapionem, unde nec actio acquiritur Domino per factum Procuratoris. l. 1. cit. l. 79. ff. de R. J. Manz. n. 264. seqq. Quæ propter utraque negatur consequenter, quamvis enim regulariter Procuratoris factum noceat Domino, tamen

non nocet, quando Procurator excedit mandatum &c. ut paulò antè dictum. Ad IV. Iterum negatur *conseq.* propter easdem rationes & limitationes in Jure fundatas. Ad V. & VI. Illa iterum procedunt tantum in thesi & generaliter, non in nostra & præfenti hypothefi.

QUÆSTIO II.

An negligentia & contumacia Procuratoris noceat Domino?

Regula est inter DD. recepta, quòd Procuratoris negligentia noceat Domino, per *text. in l. 10. C. de Procurat. l. transactionis 7. C. de transact.* Rosbach *tit. 19. n. 29.* Gail *1. obser. 45. n. 1.* cum Bart. & aliis in *l. 1. §. 2. ff. si quis jus dicenti.* & Baldo & Salyc. in *autb. hodie C. de Appell.* Sibi enim imputare debet Dominus, quòd negligentem Procuratorem constituerit. *l. 23. ff. de Minor. inf.* nec refert, utrùm Dominus sciverit vel ignoraverit negligentiam Procuratoris. Rosbach. *loc. cit.* Carpzov. *p. 1. Const. 1. def. 12. n. 4. in Jurisprud. For.* cum Felin. &

Natta. Unde inferunt, si Procurator terminum probatorium præterlabi passus est, vel post latam contra suum Principalem sententiam intra decendium non appellavit, nec Dominum postea amplius audiri. Bart. *lo. cit. §. si procurator.* salvo tamen regressu, & suo modo restitutione in integrum, uti dicitur in *q. 3.* Nec refert, quòd negligentia Procuratoris conjuncta fuerit cum contumacia. per *c. 1. ut lit. non contest.* Brunem. *ad l. 3. C. de Procur. n. 4.* Ne verò ex aliena culpa dominus patiatur damnum, nunc decidenda est

QUÆSTIO III.

Quid remedii competat Principali, qui propter culpam Procuratoris cecidit causâ?

Expedita est apud Auctores responsio, quòd competat ei actio mandati directâ ad interesse, & ad servandam plenam indemnitate. *l. 6. l. 8. l. 41. ff. mandati. & arg. l. 43. §. 1. ff. de administratione & periculo tutor.*

& quidem ob summam æquitatem. Verlohner *de actionib. forens. tit. Actio Mandati directâ n. 3. in f. Gail. 1. obser. 45. n. 4.* Carpzov. *def. 12. cit. n. 6.* cum aliis. si verò Procuratori solvatur merces, potiùs actio locati datur.

C c 3

At